

EEN WREKENDE GOD?

VEEL CHRISTENEN MAKEN ONDERSCHIED tussen de oudtestamentische God van toorn en de nieuwtestamentische God van liefde. Atheïsten hebben vaak de neiging de God van het O.T. uit te vergroten tot een ware tiran: *de tragikomedie van Gods maniakale afgunst jegens alternatieve goden komt steeds terug in het hele Oude Testament.**) Of een andere nog sterkere passage: *De God van het oude Testament is zo'n beetje het onaangenaamste personage dat de literatuur heeft voortgebracht. Hij is jaloers en er nog trots op ook; hij is een kleingeestige, onrechtvaardige, onverzoenlijke regelneef; een haatdragende, bloeddorstige pleger van etnische zuiveringen; een vrouwenhatende, homofobe, racistische, kinderen en volkeren uitmoordende, drammerige, megalomane, sadomasochistische, onvoorspelbaar boosaardige dwingeland.**)

Dit veronderstelde onderscheid komt in zowel religieuze als niet-religieuze kringen voor. Hebben mensen een punt door te stellen dat de God van het oude Israël boos en wispelturig was? Laten we daarom twee gebeurtenissen naar voren halen die vaak in dit kader gebruikt worden. De verwoesting van de aarde door God tijdens de zondvloed en de dood van alle Israëlieten van boven de 20 jaar tijdens de woestijnreis. De zondvloed is het eerste en meest ver reikende voorbeeld van goddelijk oordeel over alle mensen. Hoewel God al vóór de zondvloed goede redenen had om in woede uit te barsten, bevat het verhaal geen verwijzingen naar boosheid.

GEEN TOORN, GODS VERDRIET

Genesis 5: 4-7 (HSV) *En de HEERE zag dat de slechtheid van de mens op de aarde groot was, en al de gedachtespinstels van zijn hart elke dag alleen maar slecht waren. Toen kreeg de HEERE er berouw over dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het bedroefde Hem in Zijn hart. En de HEERE zei: Ik zal de mens, die Ik geschapen heb, van de aardbodem verdelgen, van de mens tot het vee, tot de kruipende dieren en tot de vogels in de lucht toe, want Ik heb er berouw over dat Ik hen gemaakt heb.*

God heeft een deel van Zijn schepping, Zijn tempel, onderverhuurd aan de mens. Die maakt er een ruïne van. Als er ooit een reden was voor woede, dan is dit het wel. God is echter niet boos bij het zien van menselijke verdorvenheid, integendeel, God is bedroefd. Gods verdriet treft Hem in de kern van Zijn wezen, dat is Zijn hart. God is diep bedroefd vanwege het menselijk gedrag, Hij is niet een godheid die vervuld is van woede of wraak.

WIE WAS VERNIETIGEND?

Uit berouw over de verdorvenheid van de mensheid zegt God: *Het einde van alle vlees is voor Mijn aangezicht gekomen, want de aarde is door hen vervuld met geweld; en zie, Ik ga hen met de aarde te gronde richten.* Letterlijk: vernietigen (תחת shachat).

Waarom? Het woordje *want* geeft de oorzaak aan. De mens had de aarde ten diepste al vernietigd.

Maar de aarde was verdorven voor Gods aangezicht en de aarde was vol met geweld. Toen zag God de aarde, en zie, zij was verdorven; want alle vlees had een verdorven levenswandel. Letterlijk: had zijn weg verdorven op de aarde. **)

De verwoestende impact van de zondvloed onderstreept alleen maar wat mensen zichzelf al hebben aangedaan; God treurt om de gewelddadige vernietiging die de mensheid zelf heeft veroorzaakt. De hemel huilt hierom, er is geen sprake van toorn. God veegt en spoelt de aarde schoon om met een schone lei te kunnen beginnen. Een ruïne opruimen en daarna nieuw bouwen is soms de beste aanpak. God geeft een nieuwe start aan Gods tempel: de schepping. Maar, God almachtig als Hij is, lijdt aan al wat de mens doet.

DE WREDE DOOD VAN ALLE ISRAËLIETEN IN DE WOESTIJN

Alle? Nee, dat is de eerste misvatting, alleen die van 20 jaar of ouder – op een paar uitzonderingen na – zouden de woestijnreis niet overleven. *In deze woestijn zullen uw dode lichamen vallen, te weten allen van u die geteld zijn, naar hun volledige aantal, van twintig jaar oud en daarboven, u die tegen Mij gemord hebt. U zult beslist niet in dat land komen waarover Ik Mijn hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou laten wonen, behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun* (Num. 14: 29-30). We beschouwen dit als een wrede straf. Maar ook hier is de context belangrijk. God spreekt geen doodstraf uit, Hij zegt enkel dat ze niet in het beloofde land komen. Ze dienen hun leven gewoon uit. Niets geen executies. Ouders blijven voor hun kinderen zorgen, paren krijgen kinderen. Kortom het leven gaat door. En hoe zit het met die dood in de woestijn? Lees dan maar eens vers 2: *Al de Israëlieten morden tegen Mozes en tegen Aäron. Heel de gemeenschap zei tegen hen: Waren wij maar in het land Egypte of in deze woestijn gestorven! Waren wij maar gestorven!* God bedient ze op hun wenken. Hij straft niet meer dan ze zelf vragen. Welke argumenten brengen ze te berde? *Waarom brengt de HEERE ons dan naar dit land, zodat wij door het zwaard vallen, en onze vrouwen en onze kleine kinderen tot prooi worden van de vijand? Zou het niet beter voor ons zijn naar Egypte terug te keren?* Ze spiegelen voor alsof ze bezorgd zijn om hun vrouwen en kinderen, maar ondertussen zijn zij zelf het middelpunt.

God draait dit argument om, juist de kinderen zullen het beloofde land ingaan (vers 31). Geen wraak op het volk, het volk krijgt waar het om vroeg. En God blijft voor ze zorgen. Veertig jaar lang.

VEERTIG

In beide verhalen komt het getal veertig voor. Noach kreeg een plensbui van veertig dagen en nachten over zich heen. Mozes was veertig dagen op de berg. De woestijnreis duurde veertig jaar. Toeval? Misschien, maar ik geloof niet zo in toevalligheden.

Wij hebben een absoluut beeld bij een getal. In de boekhouding is €40 precies €40. Geen rekenregel kan dat veranderen. $40=40$ is een wiskundig gegeven. Wij westerlingen zijn daarin opgevoed, geschoold en weten niet beter. Helaas geldt dat niet voor de mensen uit het Midden-Oosten in de tijd van de Bijbel. Ook nu nog gebruiken Joden letters als cijfers. Dus met ons alfabet $A=1, B=2, C=3\dots$

In de rabbijnse traditie had het getal veertig nog een andere diepere betekenis. Telkens in de geschiedenis test God Zijn dienaren of Zijn volk. Vaak wordt een periode van veertig dagen of jaren genoemd. Hoe verklaren de rabbijnen dit getal? Daarvoor verwijzen ze naar Ps. 138: 7 *Als ik midden in de benauwdheid verkeer, maakt U mij levend; U strekt Uw hand uit tegen de toorn van mijn vijanden, Uw rechterhand verlost mij.* De hand van God (yad YHWH) wordt als bescherming gezien.

YD YHWH

יד יהוה

$5+6+5+10+4+10$

De getalswaarde van ‘hand van God’ is 40. De onderliggende betekenis is: hoe slecht de tijden ook zijn, Gods hand beschermt. Zelfs in de zondvloed en tijdens de trektocht door de woestijn kun je daarvan verzekerd zijn. In Joh. 10: 28-29 wordt het nog scherper gezegd. *En Ik [Jezus] geef hun eeuwig leven; en zij zullen beslist niet verloren gaan in eeuwigheid en niemand zal ze uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, Die hen aan Mij gegeven heeft, is meer dan allen, en niemand kan hen uit de hand van Mijn Vader rukken.* ■

* God als misvatting 30ste druk blz. 266 en 36 Richard Dawkins

** *Maar de aarde was verdorven (שחח shachat) voor Gods aangezicht en de aarde was vol met geweld. Toen zag God de aarde, en zie, zij was verdorven (שחח shachat); want alle vlees had een verdorven (שחח shachat) levenswandel.*

Hebreeuwse woorden en werkwoorden hebben vaak meerdere betekenissen. Bij vertalen kan dan de oorspronkelijke betekenis afgezwakt of zelfs verloren gaan.

שחח ; bedorven, verdorven, verwoest zijn
verderven, te gronde richten, slecht handelen
verwoesten, verdelgen